

Skavsta 221024

Statens Maritima och Transporthistoriska Museer

Att. Sophie Nyman

Cc. Kjell Åström

Refererande till Svensk Flyghistorisk Förenings brev av den 10/10 2022 vill SFF här vidareutveckla sina ståndpunkter beträffande lokalisering av Arlandasamlingarna respektive ett framtida permanent nationellt civilflygmuseum

Huvudkriterier som, enligt SFF, bör styra valet av lokaliseringsplats är följande;

1. Placeringen bör vara vid en aktiv flygplats
2. Placeringen bör medge en kortsiktig såväl som en långsiktig lösning
3. Placeringen bör utgå från befintliga förutsättningar och möjligheter
4. Placeringen bör medge hög tillgänglighet
5. Placeringen bör innebära ömsesidiga och bestående mervärden

Punkt 1

SFF rekommenderar att samlingarna lokaliseras till en aktiv flygplats.

Motivering

- a) En aktiv – ”levande” – flygplats ger en naturlig och för ändamålet passande och attraktiv inramning för samlingarna vilket förväntas öka intresset för besök och samtidigt underlätta rekrytering av såväl anställd personal som volontärer med flygrelaterad professionell kompetens, erfarenhet och intresse
- b) Vid en aktiv flygplats finns förutsättningar att skapa sociala mervärden genom t.ex. aktiv veteranflygverksamhet, anordnande av flyguppvisningar, flygträffar, flygrelaterade mässor, konferenser, utställningar etc.
- c) Till en aktiv flygplats kan tilltänkta museiföremål enkelt levereras till samlingarna, antingen ”på egna vingar”, som flygfrakt eller genom marktransport. Detta innefattar även t.ex. större luftfartyg som annars skulle kräva en komplicerad och kostsam marktransport

Punkt 2

SFF rekommenderar att samlingarna placeras vid samma eller näraliggande plats där det, på längre sikt, finns förutsättningar att etablera ett permanent nationellt civilflygmuseum.

Motivering

- a) En kombinerad temporär/permanent lösning är sannolikt såväl mest ekonomisk som enklast att hantera ur en praktisk, förvarings- och transportlogistisk synvinkel. Om flera flyttmoment kan undvikas minskar dessutom risken för skador på ömtåliga luftfartyg och andra föremål. Vidare ges bättre förutsättningar att över tid successivt återmontera isärtagna föremål för presentation mot besökare
- b) En sådan lösning är att föredra med hänsyn till den arbetsstyrka – anställda och volontärer – som förväntas arbeta med återuppbyggnaden av samlingarna. För dessa torde en långsiktigt varaktig lösning, på en och samma plats, vara betydligt mer motiverande och inspirerande än en temporär förvaring på en plats där sådana, långsiktiga, möjligheter saknas

Punkt 3

SFF rekommenderar att plats väljs med hänsyn till befintliga fysiska förutsättningar och resurser (i form av lämpliga lokaler, markområden, försörjningssystem m.m.) samt till befintliga sociala förutsättningar (lokala intressegrupper och andra organiserade aktiviteter) och där ett fortsatt stöd från samhälle, näringsliv och andra organisationer kan påräknas.

Motivering

- a) Förutom tillräckliga och snabbt tillgängliga fysiska förutsättningar bör stor vikt läggas vid omedelbar och långsiktig tillgång till kompetens i form av olika bemanningskategorier, inte minst flygtekniskt kunniga och flyghistoriskt erfarna medarbetare. Här bör även sociala aspekter beaktas såsom aktiviteter inom junior- och seniorverksamhet, kultur, utbildning, forskning m.m.
- b) Ett positivt uttalande om ett långsiktigt engagemang bör inhämtas från offentliga aktörer liksom naturligtvis från den aktuella flygplatshållaren! Stöd, i olika former, från det lokala och regionala näringslivet, organisationer och allmänheten bör sökas och förankras

Punkt 4

SFF rekommenderar att platsen väljs utifrån ett tillgänglighetsperspektiv, inkluderande såväl besökare som anställda och volontärer, liksom utifrån närhet till liknande besöksobjekt.

Motivering

- a) Tillgängligheten för besökare och funktionärer är ytterst viktig och innefattar såväl tillfartsvägar och p-platser som allmänna kommunikationer. Men även t.ex. övernattnings- och måltidsfaciliteter behöver finnas, helst inom kort gångavstånd från samlingen och med hänsyn till personer med särskilda behov, t.ex. funktionsnedsättning

Svensk Flyghistorisk Förening

Swedish Aviation Historical Society

- b) Närhet till liknande besöksmål (museer, samlingar, utställningar etc.) ger positiva synergieffekter i form av potential för ökad besökartillströmning. Närhet underlättar även kompetens- och erfarenhetsutbyte mellan anläggningarnas funktionärer, genomförande av gemensamma arrangemang etc.

Punkt 5

SFF är av uppfattningen att samlingarna ska bidra med naturliga och bestående mervärden för den aktuella flygplatsen och således inte hindra eller försvåra flygplatsens långsiktiga utveckling.

Motivering

- a) Om samlingarna redan i ett tidigt skede integreras i flygplatsens övergripande fysiska utvecklingsplan främjas gemensamma mervärden och förutsättningarna förbättras för långsiktigt hållbara lösningar. En lämplig planeringshorisont bör, enligt SFF, vara åtminstone 50 år, för att etablera anläggningen som "permanent" och därigenom, redan på ett tidigt stadium, fånga intresse samt motivera och möjliggöra långsiktiga investeringar etc.
- b) Mervärden kan även innefatta ömsesidighet vad gäller personella resurser, dels genom att flygplatspersonal utgör en lämplig och lättillgänglig rekryteringsbas för de flyghistoriska samlingarna, dels då samlingarnas faciliteter och funktionärers kompetens kan utgöra en resurs för olika segment av den dagliga flygplatsverksamheten, inte minst inom utbildning och annan kunskapsöverföring

Sammanfattningsvis upprepar SFF sitt erbjudande om stöd till SMTM gällande val av ny lokaliseringsplats för Arlandasamlingarna. SFF kan, utifrån ovanstående rekommendationer, bistå med en utvärdering av föreslagna alternativ och även, om så önskas, medverka vid planeringen och genomförande av en sådan flytt.

Med vänliga hälsningar

Thomas Allard

Ordförande Svensk Flyghistorisk Förening